

Protokoll fört vid det fyrtiosjätte sammanträdet med styrelsen för Stiftelsen för Strategisk Forskning den 8 juni 2001

Mötet genomfördes på Stiftelsens kansli, World Trade Center, Stockholm.

Deltagande ledamöter

Ingvar Carlsson, ordförande	Karin Markides
Per Andersson	Maria Masucci
Harry Frank	Birgit Norinder
Christer Karlsson	Eva Olsson
Gudmund Larsson (ej §§ 7, 8, 10 - 12 och 14 - 16)	Helena Peilot (ej § 10)
Lennart Låftman	

Frånvarande ledamöter

Maria Norrfalk
Hans Wolf-Watz

Deltagare från kansliet

Staffan Normark, VD	Ingvar Isfeldt, sekreterare
Olle Edqvist, planeringschef	Olof Lindgren
Karl-Olov Fentorp	Lena-Kajsa Sidén
Inger Florin	Anders Sjölund
Kerstin Hagwall	

Inbjudna gäster

§ 8 Uno Nävert
§ 4 - 5 Olof Sjöström

§ 1 Fastställande av dagordning m m

Den utsända ärendelistan *godkänns*

§ 2 Val av justerare, föregående mötes protokoll, adjungeringar

Karin Markides *utses* att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet.

Protokoll från styrelsens fyrtiofemte sammanträde hade sänts ut inför sammanträdet. Inga kommentarer förelåg.

Olof Sjöström *adjungeras* under §§ 4 och 5 och Uno Nävert under § 8.

§ 3 Anmälan av beslut fattade med stöd av delegation

En förteckning över beslut fattade med stöd av delegation (bilaga 1) hade sänts ut med kallelsen. Verkställande direktören kommenterade särskilt anslaget till Vetenskapens Hus.

Styrelsen *beslutar*

att med godkännande lägga anmälda beslut till handlingarna.

§ 4 Budgetplanering 2002 - 2005

Olle Edqvist redogjorde för stiftelsens budgetplanering för perioden 2002 - 2005 och konstaterade därvid att redan gjorda åtaganden uppgår till ca 3 miljarder kr samt att stiftelsen redan gått ned från en nivå på nya åtaganden på 1 miljard kr/år till 800 milj kr/år. Han pekade också på den tidsfördröjning som föreligger mellan beslut och utbetalning och att utbetalningstakten för ett program är långsammare än vad som normalt planeras - framförallt i uppstartsskedet.

Verkställande direktören *föreslår* att nuvarande planeringsram på 800 milj kr ligger fast även för år 2002 och att ramen från och med 2003 minskas till 600 milj kr/år. Utöver det direkta forskningsstödet tillkommer 50 milj kr/år i finansiella kostnader och administration.

I den efterföljande diskussionen efterlystes en rullande planering med tätare avstämmingstillfällen för att möjliggöra en bättre anpassning till kapiutalsituationen. Samtidigt betonades att stiftelsen inte får styras helt av aktiekursen och bli en "slänggunga" till börser. En neddragning av redan gjorda åtaganden med 10 % diskuterades men bedömdes mindre lämplig. Stor likviditet i universitetssystemet innebär dock att det kan finnas utrymme för senareläggning av utbetalningar i vissa fall. Stiftelsen bör också bevaka förutsättningarna för att dra ned de egna kostnaderna på motsvarande sätt som det direkta forskningsstödet.

Styrelsen *beslutar*

att som grund för verksamhetsplaneringen under åren 2002 - 2005 lägga en ram för nya årliga åtaganden för forskningsanslag om 800 milj kr budgetåret 2002 samt 600 milj kr övriga år, och

att uppdra åt verkställande direktören att se över stiftelsens egna kostnader för kapitalförvaltning och administration.

§ 5 Stiftelsens kapitalförvaltning

Kapitalutskottets ordförande, Olof Sjöström redogjorde översiktligt för stiftelsens kapitalutveckling och meddelade att kapitalet i slutet av maj uppgick till 11 229 milj kr, vilket innebär en liten uppgång under de senaste månaderna och att kapitalet är i stort sett oförändrat i förhållande till årsskiftet, vilket kan jämföras med att Stockholmsbörsen gått ned 10 % under samma tid.

Beslut har fattats om att flytta 150 milj kr från USA till Japan, då den japanska marknaden bedöms ha bättre potential.

Stor riskspridning - som stiftelsen arbetar med - innebär dock att avkastningen närmar sig index. Det finns andra typer av fonder som bl a genom att minska antalet olika aktier lyckats uppnå högre men likväl stabil avkastning.

Kapitalutskottet *föreslår* att stiftelsen placerar högst 800 milj kr i "specialfonder" - max 150 milj kr per fond i upp till 10 fonder - och endast i fonder där verksamheten och de involverade personerna är väl kända av kapitalutskottet, samt att denna placering byggs upp gradvis under ett år.

I den efterföljande diskussionen framfördes viss oro vad gäller överflyttningen av medel från USA till Japan, vars ekonomi brottas med stora problem. Kapitalutskottets har dock enligt tidigare beslut ansvaret för denna bedömning.

Styrelsen *beslutar*

att ge kapitalutskottet möjlighet att placera i specialfonder för att åstadkomma god avkastning med rimlig riskspridning i enlighet med utskottets förslag.

§ 6 Förlängning av stiftelsens forskarskolor

Stiftelsen beslutade den 26 oktober 2000, § 6, att utlysa medel för tre års förlängd forskarskoleverksamhet inom en totalram på 125 milj kr. 20 program inbjöds att inkomma med ansökan och 17 av dessa hörsamade inbjudan.

Olof Lindgren redogjorde för den process som legat till grund för verkställande direktörens förslag till fördelning. En särskild kommitté bestående av Krister Holmberg (Livsvetenskaper), Sven Lidin (Materialvetenskap och mikroelektronik) och Eva Lindroth (Produktions- och informationsteknik) har biträtt VD i denna process.

Verkställande direktören *föreslår* att medlen fördelas enligt bilaga 2. VD föreslår också att 10 milj kr utöver den givna ramen på 125 milj kr kan tillkomma för industridoktorander. Beslut om detta fattas dock separat vid senare tillfälle.

I den efterföljande diskussionen noterades de påtagliga skillnaderna i overhead-kostnader mellan olika program. Det noterades också att de tre program som avstått från att ansöka om medel i första hand inte är forskarskolor och att de inte vill utveckla denna del. Verkställande direktören redovisade även att stiftelsen deltagit i direkta förhandlingar med Energimyndigheten och olika universitetsledningar vad gäller forskarskolornas fortsatta finansiering. VD bör återkomma vid senare tillfälle med förslag till uppföljning.

Styrelsen *beslutar*

att fördela 125 milj kr för förlängning av forskarskolor i enlighet med verkställande direktörens förslag. (bilaga 2)

§ 7 Kompletteringsanslag i tillämpad matematik

I utlysningen av medel för förlängning av forskarskolor enligt föregående punkt, lämnades Nationellt nätverk för tillämpad matematik (NTM) utanför mot bakgrund av den begränsade omfattningen av dess forskarskola.

Olof Lindgren redovisade forskarskolans inriktning mot att producera licentiater för näringslivet och dess goda utsikter att få fortsatt finansiering inom högskolans ram förutsatt att ett kompletteringsanslag nu beviljas.

Verkställande direktören *föreslår* i enlighet med PI-gruppens förslag att NTM tilldelas ett kompletteringsanslag på 1,5 milj kr för perioden 2001 - 2003.

Styrelsen *beslutar*

att bevilja NTM ett kompletteringsanslag för forskarskolan på 1,5 milj kr för perioden 2001 - 2003, under förutsättning att verksamhetens totala finansiering kan säkras.

§ 8 Utlysning av anslag i tillämpad matematik

Olof Lindgren redovisade *verkställande direktörens förslag* att i enlighet med stiftelsens verksamhetsplan avsätta 80 milj kr för inrättande av strategiska forskningsprogram med inriktning mot tillämpningar av matematik, med stöd under upp till sex år och med start under 2002. Förslaget berör samtliga strategigrupperns ansvarsområden och VD betonar särskilt det önskvärda i att främja samverkan mellan matematiker och avnämare inom naturvetenskap, teknik och medicin med behov av matematisk kompetens.

Uno Nävert visade genom en lång rad konkreta exempel på matematikens avgörande betydelse i de mest skiftande sammanhang.

I diskussionen betonades svårigheten att komma tillräckligt nära problemet samt vikten av att applicera matematiken på flera områden och den därmed sammanhängande faran att låsa sig vid *en* tillämpning. Det som är generiskt bedöms dock gå att isolera och tillämpa på andra områden.

Styrelsen *beslutar*

att uppdra åt verkställande direktören att under 2001 genomföra utlysning av anslag på sammanlagt 80 milj kr för strategiskt, tvärvetenskapligt forskningssamarbete inom tillämpad matematik enligt de riktlinjer som anges i stiftelsens verksamhetsplan samt att bereda inkomna förslag.

§ 9 Ledarskapsutbildning för *Framtidens forskningsledare*

Styrelsen beslutade vid sitt sammanträde den 5 april 2001 att bevilja anslag till 20 forskare inom programmet *Framtidens forskningsledare*. Styrelsen uppdrog därvid åt verkställande direktören att utforma ett ledarskapsprogram och återkomma med ett förslag.

Verkställande direktören *föreslår* att:

- ledarskapsprofiler fastställs av ett professionellt ledarskapsinstitut
- ett kvalificerat ledarskapsprogram genomförs baserat bl a på ledarskapsprofilerna
- en referensgrupp blir rådgivande för utformningen av ledarskapsprogrammet
- ledarskapsprogrammet leds av en erfaren forskningsledare

VD *föreslår* vidare att referensgruppen får följande sammansättning:

Anita Berlin, Apoteket AB
Ingalill Holmberg, Handelshögskolan i Stockholm
Bengt Kasemo, Chalmers, *ordförande*
Staffan Sjödin, Chalmers, *sekreterare*
Eva Westberg, Ericsson Generic Technologies

samt att ledarskapsprogrammet leds av Bengt Kasemo.

I diskussionen framhölls vikten av en bra start för forskningsledarna. Vidare betonades att det handlar om R & D management och att den pedagogiska delen inte får glömmas bort. Tonvikten i ledarskapsutbildningen bör läggas på vetenskapligt ledarskap och anlidade konsulter måste visa ett gott "track-record" på detta.

Styrelsen *beslutar*

att uppdra åt verkställande direktören att genomföra ett ledarskapsprogram i enlighet med förslag, och

att bevilja 6 milj kr för genomförande av ledarskapsprogrammet.

§ 10 Individuella ramanslag inom det livsvetenskapliga området

LV-gruppen *föreslår* fyra individuella ramanslag om vardera 3 milj kr till strategiskt viktiga områden inom livsvetenskaperna. Förslaget baseras på den strategi som LV-gruppen presenterade i sitt strategidokument hösten 2000 och på förhållandet att det omfattande materialet från utvärderingen av *Framtidens forskningsledare* utgör underlag för identifiering av fyra lämpliga mottagare av ramanslag inom angelägna strategiska livsvetenskapsområden, nämligen Biomolekylär dynamik, Kardiovaskulär forskning, Genteknologi inom cancerforskning och Mikrosystem för proteinbestämning.

Det konstaterades att de fyra föreslagna ramanslagen bör beviljas utifrån de angivna forskningsområdenas betydelse och forskarnas kompetens och att de inte är en del av programmet *Framtidens forskningsledare*.

Styrelsen *beslutar*

- att individuella ramanslag om vardera 3 milj kr (1 milj kr/år i tre år) tilldelas:
Mikael Akke, Lunds universitet - Biomolekylär dynamik
Jan Borén, Göteborgs universitet - Lipidmetabolism och atherogenes
Ivan Dikic, Uppsala universitet - Användande av genteknologi i cancerforskning, och
Thomas Laurell, Lunds universitet - Mikrosystem för högkänslig och snabb proteinbestämning i nanolitervolymer, samt
- att förfarandet att i en fristående top-down-process utnyttja det omfattande granskningsarbete som nedlagts inom en annan del av stiftelsens verksamhet, skall ses som ett försök som senare bör utvärderas.

Ledamoten Helena Peilot anmälde jäv och deltog ej i diskussion och beslut under denna punkt.

§ 11 Utlysning av medel för stöd till nationella nätverksaktiviteter inom livsvetenskaperna

I majoriteten av stiftelsens ca 30 pågående program inom livsvetenskaperna ingår nätverk och nätverksaktiviteterna - framförallt de nationella vetenskapliga årsmötena - är uppskattade. Genom att flertalet program avslutas i år eller nästa år och genom att de nya satsningarna på strategiska forskningscentra blir geografiskt koncentrerade, kommer nätverksaktiviteterna att få mindre resurser, varför det finns skäl att avsätta särskilda medel för detta ändamål, något som också har stöd i den genomförda halvtidsutvärderingen.

Verkställande direktören *föreslår* att medel för nätverksaktiviteter görs tillgängliga under ytterligare två år.

Styrelsen *beslutar*

- att avsätta sammanlagt 10 milj kr under 2002 och 2003 (5 milj kr/år) för stöd till nationella nätverksaktiviteter inom det livsvetenskapliga området med utlysning av medel under 2001.

§ 12 Neurovetenskap - datavetenskap - robotik

Ansökningar om att etablera ett centrum för neurovetenskap, datavetenskap och robotik har inkommit från fyra högskolor. Olle Edqvist presenterade det förslag som utvecklats för hantering av dessa ansökningar. En internationell grupp med fyra sakkbedömare föreslås tillsättas och med deras bedömning som grund avses ett förslag underställas styrelsen för beslut.

Olle Edqvist presenterade också förslaget om att i samråd med andra aktörer (Vetenskapsrådet, Riksbankens Jubileumsfond, KK-stiftelsen, Vårdalstiftelsen samt Knut och Alice Wallenbergs stiftelse) inrätta en utrednings- och studiegrupp i syfte att skapa ett brett idémässigt underlag för kommande arbete med lärandefrågor. Uppdraget att utveckla denna verksamhet har gått till professor Peter Gärdenfors vid Lunds universitet. En första skiss till uppläggnings hade sänts ut inför sammanträdet.

Slutligen presenterade Olle Edqvist också ett förslag till konsultstudie av förutsättningarna för att investera inom sektorn hälsa, medicin och vård med betoning på neurovetenskap, lärande och åldrande m m - ett förslag som tagits fram på initiativ av Invest in Sweden Agency i samarbete med Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, KK-stiftelsen och Vårdalstiftelsen - samt förslag till kostnadsdelning mellan intressenterna.

Styrelsen *beslutar*

- att uppdra åt verkställande direktören att hantera ansökningarna om ett BCR-centrum enligt förslag. I uppdraget till sakkbedömarna skall tillfogas att särskilt beakta betydelsen av de olika delkomponenterna i förslagen för svensk industri sett i ett tidsperspektiv.
- att bevilja Peter Gärdenfors, Lunds universitet 2 milj kr för att genomföra det föreslagna seminarie- och studieprojektet, varvid förutsätts att även andra finansörer bidrar, samt

att bidra med 800 000 kr till ISA:s konsultstudie, förutsatt att en övergripande svensk och internationell bedömning görs och att studien även ser till svenska investerare.

§ 13 Förslag om nyhetstidning för forskning

Riksbankens Jubileumsfond har tagit initiativ till att undersöka möjligheterna att ge ut en tidning som lyfter fram samhällsrelevansen och problematiserar den kunskap som forskningen i vid mening producerar, med syfte att åstadkomma en mer underbyggd debatt och ge bredare kommentarer - politiskt och massmedialt.

Jubileumsfondens styrelse har uppdragit åt dess ledning att diskutera projektet med andra potentiella finansierare.

Olle Edqvist presenterade det *utredningsförslag* som utarbetats av vetenskapsjournalisten Anders Björnsson och pekade bl a på den intervjuundersökning som gjorts bland 640 akademiker, där stor priskänslighet kan utläsas. Han framhöll också den positiva analys som gjorts av en tidningsekonom och noterade att Riksbankens Jubileumsfond beslutat anslå 2 milj kr/år i fem år.

I den efterföljande diskussionen markerades stor tveksamhet till projektet.

Styrelsen *beslutar*

att ej bidra till projektet.

§ 14 Utseende av nya revisorer

Auktoriserade revisorn Birgitta Sonnervik har slutat sin anställning vid Ernst & Young och f d universitetsrektor Lars Beckman har anhållit om entledigande från uppdraget som sakrevisor.

Verkställande direktören *föreslår* att stiftelsen behåller Ernst & Young som revisor för återstoden av avtalstiden, varvid auktoriserade revisorn Jan-Erik Söderhielm ersätter Birgitta Sonnervik, samt att riksmarskalk Gunnar Brodin utses till ny sakrevisor efter Lars Beckman.

Styrelsen *beslutar*

att till revisor för åren 2001 - 2002 utse auktoriserade revisorn Jan-Erik Söderhielm, Ernst & Young, med auktoriserade revisorn Per Björngård som ersättare, och

att till ny sakrevisor för åren 2001 - 2002 utse Gunnar Brodin.

§ 15 Information och meddelanden

Nya ärenden

En förteckning över nya ärenden under beredning (2001-05-22) hade bifogats kallelsen.

Stiftelsens kapital

Stiftelsens totala förmögenhet den 30 april 2001	11 235 milj kr
Beviljade ej utbetalda anslag vid årsskiftet	2 676 milj kr
Nya åtaganden jan - april 2001	354 milj kr
Utbetalt jan - april 2001	228 milj kr

Information om inkomna ansökningar inom LV-området

Ansökningstiden för stiftelsens program för strategiska forskningscentra inom livsvetenskaperna (styrelsebeslut 2000-12-14, § 7) gick ut den 15 maj. Sammanlagt 112 ansökningar har inkommit. Viss preliminär statistik hade bifogats kallelsen.

Överenskommelse forskningsråd - högskolor om täckning för indirekta kostnader

Överenskommelsen hade bifogats kallelsen.

Stiftelsens kommande satsning inom området produktframtagning

Diskussioner pågår kring arbetsformer och organisation för den planerade satsningen i enlighet med strategigruppens förslag och verksamhetsplanen. En projektledare/VD förväntas knytas till arbetet under sommaren.

Utannonsering inom mikroelektronikområdet

Information hade bifogats kallelsen. Anders Sjölund gav också en orientering om den kommande utlysningen. Ärendet avses behandlas på styrelsesammanträdet den 18 september.

Ramanslag "Zebrafisk som modellorganism"

Mathias Hammerschmidt, som erbjudits ett anslag på 7,5 milj kr för forskning inom funktionsgenomikområdet (styrelsebeslut 1-2 februari 2001, § 8b) har beslutat att inte acceptera stiftelsens erbjudande att etablera sin forskning i Sverige.

Stiftelsens samarbetsprogram med Japan

Tre ansökningar har inkommit och behandlas av den tillsatta beredningsgruppen.

Anslagsutdelningsceremoni 20 september

Stiftelsen avser att överlämna diplom till *Framtidens forskningsledare* vid en mottagning torsdagen den 20 september kl 16.00 i World Trade Center. Styrelsens ledamöter inbjuds att närvara.

§ 16 Övriga frågor

Sammanträdestider våren 2002

Styrelsen *beslutar*

att preliminärt fastställa följande sammanträdesdagar för våren 2002:
måndagen den 11 februari,
fredagen den 12 april och
fredagen den 14 juni.

vid protokollet

justeras

Ingvar Isfeldt
sekreterare

Karin Markides
vald justerare

Ingvar Carlsson
ordförande